

RECENZJA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO, TWÓRCZEGO I DYDAKTYCZNEGO

DR MICHAŁA MACIASZCZYKA

W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

Poznań, 30.01.2019

Recenzent:

Prof. dr hab. Bartosz Bryła

Dyscyplina artystyczna Instrumentalistyka

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego

w Poznaniu

Zleceńodawca opinii:

Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej w Krakowie, pismo z dnia 12.12.2018. Zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji Do Spraw Stopni i Tytułów (pismo Nr BCK-VII-L-7514/18), powołującą mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Michała Maciaszczyka.

Do pisma nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie, dr hab. Mariusza Sielskiego, dołączona została dokumentacja dorobku Habilitanta w formie elektronicznej oraz wskazane przez nią dzieło artystyczne w postaci płyty CD „ THE FOUR SEASONS VIVALDI Polish Art. Philharmonic Michael Maciaszczyk ”

Podstawowe dane o Habilitancie

Studia:

1997 – ukończenie studiów magisterskich (z wyróżnieniem) w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu

29.06.2015 – uzyskanie tytułu doktora sztuki nadanego uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie.

Rozprawa doktorska „ Trio e-moll op.45 Louise Farrenc w kontekście rozwoju tego gatunku instrumentalnego w XIX wieku w Europie”

Promotor – prof. dr hab. Zdzisław Łapiński

Recenzenci : prof. dr hab. Agata Jarecka, prof. Mieczysław Szlezer

Przebieg pracy zawodowej:

1997-2000 – Wiener KammerOrchester, koncertmistrz

2000-2008 – Staatsoper Wien, skrzypek tutti

Od 2014 – Polish Art. Philharmonie (Myślenice), dyrektor artystyczny

Od 2015 – Central Conservatory of Music Beijing, profesor gościnny

Ocena autoreferatu

W autoreferacie Habilitant odnosi się do swojego wykształcenia, pracy zawodowej w orkiestrach wiedeńskich, a także własnego rozwoju i czynników wpływających na jego świadomość twórczą. Działalność artystyczną dzieli na : orkiestrową, solową, dyrygencką i działalność w zakresie upowszechniania kultury.

W opisie działalności orkiestrowej Habilitant przedstawia początki pracy w Wiedeńskiej Orkiestrze Kameralnej, kierowanej przez Phillippe’a Entremonta i zetknięcie się z zakorzenionym w tradycji wykonawczej tamtych środowisk charakterystycznym brzmieniem orkiestrowym (Wiener Klangstil), wiążącym się również ze specyficzną interpretacją frazy muzycznej. Podczas pracy w Wiener Staatsoper i Wiener Philharmoniker (orkiestra ta nie była przez Habilitanta wymieniona w kwestionariuszu osobowym) ważnym elementem była współpraca z Nikolausem Harnoncourtem, pozwalająca na połączenie tradycji wiedeńskiej z praktyką wykonawczą epok historycznych. Właśnie ten fakt Habilitant wskazuje jako wyraźny impuls do poszukiwań własnego języka muzycznego. Bazą do dalszego rozwoju była działalność wielu zespołów kameralnych, w założeniu gwarantujących stały rozwój muzyków orkiestrowych. Habilitant wskazuje wiele formacji, w których brał czynny udział – *Wiener Virtuosen, Steude Quartett, Fritz Kreisler Ensemble, Ensemble Wiener Collage* czy *Toyota Master Players*. Zespoły te wykonywały szeroki repertuar, nawiązujący do tradycji muzyki wiedeńskiej, ale też klasykę muzyki XX i XXI wieku. Jako znaczącą dla swojej kariery Michał Maciaszczyk podaje działalność tria fortepianowego *GoldbergTrioWien*, które oprócz klasycznego repertuaru zajmowało się odkrywaniem kompozytorów, którzy nie znaleźli poczesnego miejsca w historii muzyki, a także skrzypcowo-harfowego *Laskine Duo* stworzonego wspólnie z harfistką, Pauliną Porazińską.

W dalszej części autoreferatu Habilitant opisuje doświadczenia z zakresu działalności solowej i dyrygenckiej. Wskazuje dyrygenturę jako naturalną drogę „ nie tylko do poznawania partytur, ale też do bezpośredniego wpływu na całą formę muzycznej wypowiedzi”. Działalność ta zaowocowała współpracą z wieloma zespołami orkiestrowymi w Polsce i za granicą., ale jako najistotniejszy projekt w tym zakresie Habilitant wskazał objęcie stanowiska dyrektora artystycznego Polish Art Philharmonic, orkiestry przez niego stworzonej i w pełni realizującej jego wizję artystyczną.

Autoreferat pan Michał Maciaszczyk kończy cytatem Bronisława Hubermana i stwierdzeniem, że w ramach swojej sztuki pragnie „ łączyć najwyższe wartości humanizmu i sztuki, pielęgnować etos pracy i niezależnie tworzyć własne artystyczne przesłanie”.

Podsumowując - autoreferat pana Michała Maciaszczyka w sposób wyczerpujący przedstawia jego działalność artystyczną i popularyzatorską, podkreśla wszechstronność tych działań i konsekwentną pracę nad rozwojem własnym.

Ocena załączonego dzieła artystycznego

Pan Michał Maciaszczyk do oceny przedstawił album płytowy „ **Antonio Vivaldi THE FOUR SEASONS VIVALDI**” , wydany przez ALL MUSES w 2018 roku (AMCD2018000008)

SPRING – Allegro, Largo, Allegro

SUMMER – Allegro non molto, Adagio e piano – Presto e forte, Presto

FALL – Allegro, Adagio molto, Allegro

WINTER – Allegro non molto, Largo, Allegro

Wykonawcy :

Michael Maciaszczyk – skrzypce

Julia Kotarba – wiolonczela

Andrzej Zawisza – klawesyn

Polish Art. Philharmonic pod dyr. Michała Maciaszczyka

Nagranie zrealizowane zostało w kościele Św. Jana Chrzciciela w Dobczycach przez Georga Burdiceka w 2018 roku.

Cykl koncertów „ **Cztery pory roku**” **Antonia Vivaldiego** to kompozycja z którą przychodzi się zmierzyć większości koncertujących skrzypków. Jest to z pewnością jeden z najchętniej wykonywanych utworów barokowych, dający niezmiernie pole do wykazania własnej inwencji, pomysłów brzmieniowych i artykulacyjnych, a także odwagi w kreowaniu niekonwencjonalnej narracji. To utwór bardzo otwarty na różnorodną interpretację, można śmiało powiedzieć, że „wytrzymuje” próby eksperymentu w sposób doskonały...

W autoreferacie Habilitant wskazuje powyższe dzieło jako „podsumowanie pewnego etapu własnego rozwoju artystycznego”. Bardzo silnie akcentuje, że „ chce uniknąć interpretacyjnego plagiatu, powtarzalności” i z pewnością w znacznej mierze mu się to udaje. Interpretacja koncertów Vivaldiego proponowana przez Michała Maciaszczyka na pierwszy plan wysuwa czynnik ekstremalnych różnic w tempach. Szybkie części są prezentowane w sposób, który często sprawia wrażenie epatowania techniką (nie zawsze precyzyjną). Dla mnie osobiście problematyczne są też różnice temp między partiami tutti i solo, nie zawsze wynikające z partytury (o ile można wysnuć takie stwierdzenie w odniesieniu do partytur dzieł dawnych). Samo podejście historyczne do interpretacji (Habilitant powołuje się na współpracę w tym zakresie z N. Harnoncourtem i wpływem tego wybitnego artysty na tok zrozumienia dzieła) jest jak najbardziej godne pochwały. Sensem komponowania i wykonawstwa w myśl założeń estetycznych XVIII wieku było trafienie do odczuć emocjonalnych słuchaczy. Niewątpliwie nie można przejść obojętnie wobec interpretacji pana Michała Maciaszczyka, czyli ten postulat został tu spełniony w 100 procentach, natomiast pojawia się pytanie o granicę własnej interpretacji i tu można odwołać się do przywoływanego w każdym z traktatów historycznych terminu „ *bon goût*”, czyli granic lub braku granic osobistego gustu artysty.

Jako główne źródło inspiracji interpretacyjnej Habilitant podaje twórczość Edwarda

Dwurnika. Jest to dla mnie bardzo ciekawy i odkrywczy wątek, szkoda tylko, że informacja ta znajdująca odzwierciedlenie w wydaniu płyty (okładka, zdawkowa informacja o założeniach projektu) nie została rozwinięta w autoreferacie. Byłoby bardzo interesujące prześledzenie toku konkretnych decyzji interpretacyjnych spowodowanych właśnie tą relacją.

Oczywiście zawsze można znaleźć swoje własne typy ekspresji związane z malarstwem, szczególnie tak charakterystycznym, ale czytelność przekazu wymagałaby prezentacji fundamentalnych założeń, leżących u podstaw całego przedsięwzięcia. Twórczość Edwarda Dwurnika – artysty prowokacyjnego, nieprzewidywalnego i niepokornego jest świetnym tworzywem do budowania skrajnych emocji twórczych i w tym zakresie może stać się kanwą do eksperymentów brzmieniowych, a takich na nagraniu pana Michała Maciaszczyka nie brakuje. Porusza się on w różnych obszarach brzmieniowych od skrajnie romantycznego przewibrowania po ledwo słyszalne piano, buduje kompozycję wieloelementową zarówno w brzmieniu jak i w formie.

Ogólnie można przyjąć dzieło artystyczne Habilitanta jako interesujące, choć nie wolne od małych, nie mających znaczenia merytorycznego usterek. W nagraniu można zawsze zareagować na np. nierówności w sekwencjach solowych Wiosny i Jesieni, czy brak możliwości zagrania całych pasaży w powodu bardzo szybkiego tempa w końcówce Zimy (typowe „niedostosowanie prędkości do warunków”).

Konkludując – dzieło artystyczne „ A.Vivaldi The Four Seasons” przedstawione do oceny przez pana Michała Maciaszczyka, jest w swym założeniu oryginalne. Całość koncepcji – uwypuklenie nastrojowości, wyeksponowanie elementów rustykalnych, zmiany temp czasem wręcz humorystyczne (czy to zamierzony efekt wzięty z obrazów Dwurnika?) zawiera jednak bardzo wiele detali pozwalających stwierdzić indywidualne i osobiste, choć czasem kontrowersyjne, podejście Habilitanta do materii muzycznej.

Ocena osiągnięć artystycznych i w zakresie upowszechniania kultury

Wykaz dorobku artystycznego i twórczego dr Michała Maciaszczyka po otrzymaniu stopnia doktora sztuki zawiera szczegółowo udokumentowany opis 48 koncertów, które wykonał jako dyrygent, solista i kameralista. Prezentowany repertuar jest bardzo urozmaicony i zawiera takie pozycje literatury skrzypcowej jak; III Koncert skrzypcowy G-dur, V Koncert skrzypcowy A-dur W.A.Mozarta, koncerty skrzypcowe J.S.Bacha, A.Vivaldiego, oraz dzieła symfoniczne L. van Beethovena, J.Haydna, J.Straussa, G.Bizeta, C.Saint-Saensa, J.Offenbacha, A.Dvorzaka, L.Różyckiego, M.Karłowicza, F.Chopina, R.Wagnera i S.Prokofiewa. Habilitant prowadził orkiestry polskie i zagraniczne - m.in. Wiener Belvedere Orchester, Myślenicka Orkiestra Kameralna „Concertino”, Orkiestra Kameralna Akademii Muzycznej w Krakowie, Zapado Cesky Symfonicky Orchester, Wuerttembergischer Philharmonie Reutlingen, Orchestera Filharmonica Marchigiana, Polish Art Philharmony, Orchestra Sinfonica di Lecce. Koncerty odbyły się w Polsce, Niemczech, Turcji i Austrii.

Habilitant jest artystą o bardzo dużej aktywności w zakresie popularyzacji i upowszechniania kultury. Jako dyrektor artystyczny współtworzy Festiwal dell'Arte, odbywający się w Dolinie Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej, a 5 edycji tego festiwalu pozwala na jednoznacznie pozytywną opinię tej działalności. Zajmuje się też propagowaniem polskiej

kultury na terenie Wiednia. Na przestrzeni ostatnich 10 lat z inicjatywy Habilitanta, w ramach cyklu koncertów abonamentowych Musick der Meister, odbywających się w Sali Musikverein zagościły zespoły Filharmonii Pomorskiej, Filharmonii Podkarpackiej, Łódzkiej, Dolnośląskiej, Orkiestra Akademii beethovenowskiej, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Poznański Chór Chłopięcy, Sinfonia Juventus, NOSPR, a także szereg solistów i dyrygentów polskich min. Jacek Kasprzyk, Tadeusz Wojciechowski, Paweł Przytocki, Jerzy Swoboda, Łukasz Długosz, Janusz Wawrowski, Jarosław Thiel, Szymon Nehring.

Powyższe fakty wskazują na dużą aktywność pana Michała Maciaszczyka zarówno w sferze działalności artystycznej jak i w kwestii szeroko rozumianego upowszechniania kultury.

Działalność pedagogiczna

Działalność pedagogiczna dr Michała Maciaszczyka jest znikoma, a właściwie nie istnieje i jako takiej nie można jej rozpatrywać. Sam Habilitant w autoreferacie podnosi ten temat i stwierdza, że z powodu bardzo intensywnej działalności koncertowej „na działalność dydaktyczną nie pozostało mu zbyt wiele czasu”.

Był wykładowcą kursów mistrzowskich w Chinach, Japonii i w Polsce, prowadził także gościnnie orkiestrę akademicką Akademii Muzycznej w Krakowie. Jest gościnnym profesorem Central Conservatory w Pekinie.

Konkluzja

Dokumentacji przedstawiona do oceny przez dr Michała Maciaszczyka potwierdza w pełni zadawalające kwalifikacje w zakresie dyscypliny instrumentalistyki. Zarówno dzieło artystyczne jak i autoreferat prezentujący dokonania artystyczne i organizacyjne można uznać za ważne i w pełni satysfakcjonujące. Moje zastrzeżenie budzi jednak brak działalności dydaktycznej i naukowej. W tym kontekście zbyt krótki wydaje się 3-letni okres jaki upłynął od uzyskania stopnia doktora sztuk muzycznych (29.06.2015) do złożenia wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego (1.06.2018) i jestem przekonany, że dłuższy czas pozwoliłby na nadrobienie i uzupełnienie tych braków. Biorąc jednak pod uwagę całokształt dokonań – ich różnorodność i znaczenie dla rozwoju w upowszechnianiu kultury - stwierdzam, że Pan Michał Maciaszczyk spełnia wymagania art.16 Ustawy z dnia 14.03.2003 (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki i niniejszym popieram wniosek o przyznanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Prof. dr hab. Bartosz Bryła

B. Bryła